

Kagan Coöperatief Leren

Samen leer je meer en beter

... en het is veel leuker!

Het is een hele uitdaging: alle leerlingen motiveren en actief betrekken bij de les. Het wordt nog mooier als je ze ook nog veel van elkaar laat leren.

Bij dr. Spencer Kagan, een van de grondleggers van het coöperatief leren, staan zowel de cognitieve als de sociale vaardigheden centraal. Zijn aanpak krijgt wereldwijd veel bijval. Wat is zijn geheim?

Ook de bekende onderwijswetenschappers als Robert Marzano (*Wat werkt in de klas*) en John Hattie (*Visible Learning*) hebben dat aangetoond en zijn een warm pleitbezorger van de aspecten die Spencer Kagan heeft uitgewerkt in zijn aanpak van coöperatief leren. Kagans gestructureerde vorm van coöperatief leren verhoogt de betrokkenheid bij leerlingen en heeft een positieve invloed op leerprestaties, persoonlijkheidsontwikkeling, sociale en emotionele ontwikkeling en metacognitie. Ook uit andere studies blijkt dat coöperatief leren tot significant betere leerprestaties kan leiden dan individueel leren. Kagan Coöperatief Leren is zeer effectief in het basisonderwijs, maar wordt inmiddels ook op het vo en mbo toegepast.

Hechte samenwerking

Directeur Maas van Beek van twee Zevenbergse basisscholen onderstreept deze conclusies. 'Op De Arenberg werken we in alle groepen met coöperatief leren. Ik ben bijzonder positief over de resultaten. En dan niet alleen over de leeropbrengsten, maar ook de tevredenheid van leerlingen, ouders en leerkrachten is gestegen. De hechte samenwerking die coöperatief leren voorstaat, heeft hier nadrukkelijk aan bijgedragen. Samenwerken zit mensen blijkbaar in het bloed. Dat vinden we leuk en daar worden we blij van. Ook de leerkrachten ervaren dit. Ze zien dat de leerlingen meer betrokken zijn, dat ze de stof leuker en uitdagender vinden en dat er nog steeds progressie in zit. En dat stemt de leerkracht natuurlijk weer positief.'

'Maar als het team er klaar voor is, krijg je er wel veel voor terug: in tijdwinst, in leerwinst en in winst op het intermenselijke vlak.'

Het klinkt zo logisch: het geven en ontvangen van uitleg levert een krachtige bijdrage aan de leerprestaties van leerlingen. Leerlingen die veel uitleg geven aan groepsleden tijdens het samenwerken en leerlingen die veel uitleg ontvangen tijdens het samenwerken, leren meer dan leerlingen die weinig uitleg geven of ontvangen. Van Beek: 'Ja, coöperatief leren levert zeker een belangrijke bijdrage aan de leerprestaties van leerlingen, maar er komt echt heel veel bij kijken. Dat wordt nog wel eens onderschat. Kwalitatieve samenwerking en interactie moet je leren organiseren. Gestructureerde interactie maakt het verschil met gewoon samenwerken in een groepje. Bij de ene leerkracht gaat dat sneller dan bij de andere. Er kunnen natuurlijk allerlei samenwerkingsproblemen ontstaan tussen de kinderen. Hoe los je die op? Hoe voorkom je zo iets? Daarom hebben we onze leerkrachten heel goed getraind in Kagans technieken.'

Half werk geen optie

Half werk is volgens Van Beek geen optie. 'Dat is wellicht de grootste valkuil. Een beetje coöperatief werken kan niet. Wat ook niet werkt, is dat sommige leerkrachten er enthousiast mee aan de slag gaan en andere de klassikale instructie blijven

hanteren, bijvoorbeeld. Het is iedereen en overall, of niemand. Met z'n allen moet je het dus wel goed en gestructureerd aanpakken. Wij hebben daar als team in geïnvesteerd. Daar is echt heel veel energie in gaan zitten. Kagan heeft bijvoorbeeld de groepjes zo georganiseerd dat alle kinderen in een groepje regelmatig en goed aan bod komen. Daarvoor hanteert hij 'GIPS' (zie kader). Maar dan moeten alle leerkrachten deze principes wel toepassen, anders begrijpen die kinderen er niets meer van en raken ze in de war.'

Trots

Maas van Beek heeft als directeur vooral een faciliterende rol. Goede trainingen vooraf en een goede externe begeleider zijn een belangrijke voorwaarde, zo vindt hij. Ook moet hij ervoor zorgen dat het hele proces niet te snel gaat. De principes van Kagan moeten goed geborgd zijn in het team, alvorens coöperatief leren integraal ingevoerd kan worden. Van Beek: 'Maar als het team er klaar voor is, krijg je er wel veel voor terug: in tijdwinst, in leerwinst en in winst op het intermenselijke vlak. We zijn nu drie jaar verder en nu is coöperatief leren echt van de leerkrachten geworden. Ze hebben het helemaal opgeslokt, ze zijn er trots op. Dat is ook niet zo vreemd ook, want we hebben echt grote sprongen voorwaarts gemaakt: hogere leeropbrengsten én tevredenheid. Het pedagogische klimaat op school is sterk verbeterd en het pestgedrag onder leerlingen is sterk gedaald. Nou, daar mogen we met z'n alles best trots op zijn. Toch?'

Directeur Maas van Beek

'Er kunnen natuurlijk allerlei samenwerkingsproblemen ontstaan tussen de kinderen. Hoe los je die op? Hoe voorkom je zo iets?'

Sleutel 7: GIPS

Kagan noemt vier criteria voor goede samenwerking. De vier letters van GIPS verwijzen naar de beginletters van die criteria:

- G** **Gelijke deelname:** iedereen heeft een gelijk aandeel in de activiteit, geen toeschouwers. Je doet om de beurt wat, of er wordt aangegeven hoeveel tijd iedereen heeft.
- I** **Individuele aanspreekbaarheid:** iedereen is individueel in staat om het antwoord, het product toe te lichten.
- P** **Positieve wederzijdse afhankelijkheid:** leerlingen hebben elkaar nodig om de opdracht te kunnen uitvoeren.
- S** **Simultane actie:** de hele groep is tegelijkertijd waarneembaar actief.

Tekst:
Frank Stienissen

Fotografie:
Aangeleverde foto
en Shutterstock

Populariteit

Over de hele wereld wint de aanpak van Kagan snel aan populariteit. Niet zo vreemd ook, want de voordelen zijn legio.

Kagan Coöperatief leren

- zorgt voor een veilig klimaat in de groep.
- is een vorm van klassenmanagement waarmee de groep verantwoordelijkheid neemt voor elkaar.
- geeft iedereen de kans om 'het geleerde' uit te leggen aan zijn/haar klasgenoten, waardoor de informatie wordt verwerkt en eigen gemaakt.
- verhoogt de leertijd, want in de kleine teams komen leerlingen veel vaker aan bod (ze zijn actiever).
- geeft leerlingen veel meer oefenkansen, waardoor de resultaten verbeteren.
- speelt in op de natuurlijke behoeften van leerlingen: praten en doen, dus interactie, actief en betrokken zijn.
- is optimale interactie met de leerkracht en met elkaar (leerlingen leren elkaar helpen, taken verdelen en naar elkaar luisteren).
- zorgt voor gevarieerde en voor alle leerlingen gemakkelijk toe te passen werkvormen.
- biedt leerlingen en leerkrachten een gestructureerde wijze van samenwerking, waardoor leerlingen beter presteren.

Kagan Coöperatief Leren implementeren

Bazalt heeft 3 trainingen om de principes van Kagan onder de knie te krijgen. En een training voor coaching en leiding geven aan dit proces. Zowel voor open inschrijving als trainingen op uw school, voor starters en gevorderden.

Zie voor meer informatie www.cooperatiefleren.nl.
Alle trainers van Bazalt zijn in Amerika door Kagan zelf opgeleid.

www.cooperatiefleren.nl
info@cooperatiefleren.nl